

Studiehandledning till **VÅGA VÄLJA VÄRLDEN** – viktiga val varje dag

Tack vare bidrag från Naturvårdsverket och Region Skånes Miljövårdsfond har en klassuppsättning av denna bok delats ut gratis till samtliga högstadie- och gymnasieskolor i Skåne. Men boken är lika mycket till för vuxna – en bok för alla.

Bakgrund: Aldrig tidigare har världen stått inför en liknande ödesfråga – klimathotet. De flesta skolor arbetar nog redan med detta, men det är svårt och tar tid att ändra sina vanor.

Som före detta SO- och svensklärare från Gunnesboskolan i Lund och fortfarande aktiv som vikarie och lärläsare, vet jag att det behövs aktuella böcker och helst i klassuppsättning för att man ska kunna arbeta samlat. *Våga välja världen* kan användas i flera ämnen, inte bara i svenska och NO/SO.

Syfte: Fler människor måste våga bryta invanda mönster och bli medvetna om hur viktig den egna insatsen är. I boken betonas att det inte är försent att agera. Att det inte krävs så mycket av var och en och att det är möjligt.

Det är även viktigt att nå familjer med annan kulturell bakgrund, vilket man kan om deras barn får kunskaper och blir medvetna i skolan och kanske tar med ”budskapen” hem.

Min förhoppning är att eleverna blir mera medvetna om sina egna och sina föräldrars vanor och att de blir motiverade att börja tänka i nya banor. Med en ”possibilistisk” inställning kan de bidra till en ekologiskt hållbar utveckling (sid 82.)

I boken förs Norden och det egna landskapet fram som ett alternativ till långväga semester mål. Transporter belyses i olika sammanhang och vikten av naturens positiva inverkan.

Dösjebro i augusti 2009

Nils Nyberg

Förslag på uppgifter vid tema-arbeten

MATEN

- Vad är klimatsmart mat? Är ekologisk mat alltid klimatsmart? Har ekoreko varor någon särskild skyltning? Prisskillnad? Olika miljömärkningar. Tydliga förpackningar?
- Var och hur produceras råvarorna? Kravodlat, ekologiskt odlat, Fair trade? Hur är det med kött? Fisk? Grönsaker?
- Varans väg till butiken och transportsätt. Hur ofta handlar en familj mat? Hur planeras inköpen? För- och nackdelar med storinköp. Finns något hembageri i närheten?
- Vad är förpackningarna gjorda av? Papper/plast/glas? Plast i plast? Leta efter bra/dåliga klimatsmarta förpackningar.
- Klimatsmart tillagning. Förslag på matsedel. Leta efter bra recept i böcker eller på nätet. Hur tas avfallet efter tillagning/måltiden om hand? Kan något göras på annat sätt?
- Var tillagas skolmaten? Hur transporteras den till skolan?
- Mat som kastas (ca 20 %). Varför kastas så mycket mat? Vad kan man göra att minska avfallet/mat som kastas?

BOSTADEN

- Hur värms bostäder upp? Bra/mindre bra alternativ?
- Undersök vilka maskiner hemma som drar mycket el t ex torktumlare och kylspåp. Finns maskiner som står på när de inte behövs? Hur kan man spara?
- Rengöring av bostaden. Val av tvättmedel. Olika metoder?

JOBDET

- Undersök hur folk reser till/från jobbet? Finns samåkning?
- Vanor på jobbet som man inte har hemma? Släcker man i rum där ingen vistas? Stänger av datorn när man slutar? Sorterar man sopor? Vad kan göras på ett annat sätt?

FRITIDEN/SEMESTERN

- Bra aktiviteter med tanke på energiförbrukning.
- Undersök bekantas fritidsintressen med tanke på miljön.
- Finns det alternativ till charterresor med flyg? Prisskillnad?
- Hur kan man ge tillbaka till naturen efter en flygresa?

Idéer hur boken kan användas i olika ämnen

NO/SO

Eleverna kan i boken få idéer till uppgifter som de kan undersöka i en enkät/intervjuer eller faktasökning på nätet och i andra böcker. (Tips på litteratur och hemsidor finns på sid 70-71.)

Energi – vad är det? Ändliga och oändliga energikällor. Vilka finns? Hur fungerar de olika energislagen?

Intervjua fem personer man känner och fem helt okända om hur de tar sig till jobbet, om de sopsorterar, om de köper KRAV-märkt, rättvisemärkt eller ekologisk mat och var de tillbringar semestern. Eleverna har säkert egna frågor också. Be dem visa boken för sina ”intervjuoffer” och berätta om arbetet. Sammanställ svaren och redovisa för klassen.

HISTORIA/SAMHÄLLSKUNSKAP

Eleverna känner säkert igen flera av de personer som citeras men vet inte så mycket om dem. Låt eleverna välja ett antal personer och söka efter mera fakta om dem. Det går även att hitta olika ”yrken”, t ex idrottare, musiker, filmstjärnor, politiker, kungligheter, presidenter och så klart författare.

SVENSKA

Varje elev letar efter tio citat i boken som de tycker är bra. Låt eleverna skriva ned sina tankar kring just dessa citat och motivera varför de valt just dem.

Många av citaten har blivit klassiska som Tage Danielssons ”att tänka efter – före” (sid 51.) Finns det citat som eleverna känner igen? Kanske inte exakt lika men där budskapet är ungefär det samma. Varför är dessa citat så kända?

Tage Danielsson var ju en mästare att ”leka med ord”. Hitta fler citat där författare t ex skriver något oväntat.

Överkurs: Använd ett citat eller ordspråk som rubrik för en uppsats och skriv ett kåseri eller fantisera fritt i ämnet. 📖

**Kopiera gärna bokens aktiveringssidor
så att boken kan användas av många!**

ENGELSKA

Många av citaten i boken är på engelska. Vad tror de författaren har för avsikt med detta. Låt eleverna översätta och jämföra hur citaten blir på svenska. Blir de bättre/sämre?

BILD

Låt eleverna diskutera formgivningen av boken, t ex format, olika färgsignaler, val av typsnitt/textstorlek och inte minst alla bilderna. Kan de hitta några dolda ”budskap” i bilderna?

HEMKUNSKAP

Komponera en klimatsmart veckomatsedel för din/en familj och gör sedan upp en inköpslista på det som behöver handlas. Använd dig helst av årstidens mat, om det går, och tänk även på hur långt varorna kan ha transporterats. Besök ett par affärer och undersök om de har ”dina” råvaror, varifrån de kommer och om de har någon miljömärkning.

Diskutera i grupp om ekologisk mat alltid är klimatsmart.

Överkurs: Skriv en tidningsartikel om att laga mat så energisnålt som möjligt.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

TIPS: Bjud in lokalpressen, radio/TV att skriva om elevernas miljöarbete på skolan!

Massmedier uppmärksammar gärna skolor som jobbar med miljöarbete och särskilt i höst inför FN-mötet i Köpenhamn.

Gör studiebesök! Synpunkter välkomna!

Grupper av elever är alltid välkomna hit till Dösjebro och mitt kretsloppshus för studiebesök som inspiration i miljöarbetet.

Kontakta mig gärna och berätta hur boken använts och hur den tagits emot av eleverna med positiva och negativa reaktioner och eventuella synpunkter på innehållet.

Du når mig på: 046-77 22 09 (säkrast kvällstid efter kl 19)

e-post: nn.ginkgo@telia.com

hemsida med kartor: www.dagstorsplustgard.se